

Het bestuursverslag 2018

A Algemene informatie.

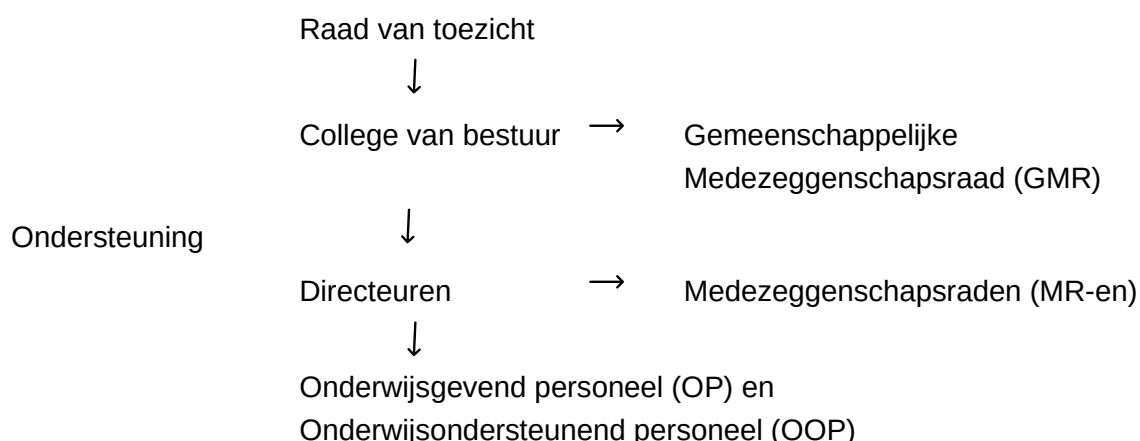
A1 Juridische structuur.

Het Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer (OPOZ) is sinds 1 januari 2003 een stichting. Sinds 1 januari 2010 is er sprake van de huidige bestuursvorm: een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. De gescheiden taken en bevoegdheden van beide organen liggen vast in de stichtingsstatuten. De verdeling van taken en bevoegdheden tussen het College van Bestuur en de directeurs van de scholen is vastgelegd in het managementstatuut.

A2 Kernactiviteiten.

De doelstelling van het OPOZ laat zich als volgt formuleren: het OPOZ verzorgt openbaar basis- en speciaal basisonderwijs van zo hoog mogelijke kwaliteit. Het is aan het College van Bestuur om in samenwerking met de medewerkers op de scholen zodanige condities te creëren, dat de vele leerlingen op de OPOZ-scholen worden uitgedaagd om hun mogelijkheden zo maximaal mogelijk te ontwikkelen.

A3 Interne organisatiestructuur.

A4 Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid.

Het grootste deel van de beschikbare financiële middelen is nodig voor de reguliere uitgaven (personeel en materiële instandhouding) van de OPOZ-organisatie. De beleidsvrije financiële ruimte zit vooral in het budget voor Personeels- en Arbeidsmarktbeleid (P&A-budget). Daarnaast is een deel van de algemene reserve beschikbaar voor een beleidsrijke aanwending, voor zover deze gelden niet noodzakelijk zijn om tekorten in de exploitatie aan te zuiveren.

A4.1 Het P&A-budget in de schooljaren 2017-2018 en 2018-2019.

In de schooljaren 2017-2018 en 2018-2019 werden middelen uit het P&A-budget begroot voor de volgende prioriteiten:

	2017-2018	2018-2019
• Salariskosten extra directieformatie	€ 180.000	€ 180.000
• Salariskosten administratieve ondersteuning	€ 380.000	€ 380.000
• Salariskosten betaald ouderschapsverlof	€ 110.000	€ 110.000
• Salariskosten extra beloning	€ 50.000	€ 50.000
• Salariskosten schoolmaatschappelijk werk	€ 40.000	€ 70.000
• Salariskosten interne ondersteuning ICT	€ 140.000	€ 140.000
• Salariskosten schoolspecifieke invulling	€ 240.000	€ 250.000
• Professionalisering	€ 190.000	€ 190.000
• Bedrijfsgezondheidszorg	€ 80.000	€ 90.000
• Marketing en communicatie	€ 120.000	€ 120.000
• Personeelsactiviteiten	€ 50.000	€ 50.000
• Onderwijsbegeleiding	€ 170.000	€ 170.000
• Salariskosten conciërges	€ 380.000	€ 400.000
• Formatie interne begeleiding	€ 120.000	€ 120.000
• Vakonderwijs gymnastiek	€ 60.000	€ 60.000
• Kunst & cultuur	€ 70.000	€ 70.000
• Opbrengsten en kwaliteit	€ 80.000	€ 80.000

A4.2 De aanwending van 'Prestatiebox-middelen'.

Het uitgangspunt bij de aanwending van deze middelen is, dat dit enerzijds moet passen binnen het vastgestelde OPOZ-strategisch beleid en anderzijds binnen de kaders die het rijk en de landelijke onderwijsorganisaties in de zogenaamde 'Bestuurakkoorden' voor de aanwending hebben aangegeven. Daarbij gaat het met name om de volgende aspecten:

- Vervanging van methodes voor rekenen en taal lezen.
- Inzet extra schoolmaatschappelijk werk.
- Onderwijs aan hoogintelligente leerlingen.
- Vergroting van de ouderbetrokkenheid.
- Interne deskundigheidsbevordering van het personeel.
- Versterking kunst & cultuur.
- Versterking wetenschap & techniek.
- Motorische remedial teaching (MRT).
- Samenwerking met de kinderopvang.
- Versterking ICT.
- Vernieuwende onderwijsactiviteiten.
- De aanstelling van jonge leerkrachten.
- De uitbreiding van formatie voor administratie en conciërge.

De middelen uit de prestatiebox worden op aanvraag van de (individuele) scholen door het College van Bestuur toegekend indien ze voldoen aan inhoudelijke en financiële criteria.

A4.2.1 Werkdrukmiddelen 2018.

Voor verlaging van de werkdruk bij het onderwijspersoneel heeft OPOZ in 2018 ruim 700.000 euro ontvangen. Dit budget is volledig toegevoegd aan de formatiemiddelen voor de scholen. Op elke school heeft de directeur in overleg met het schoolteam de aanwending van deze middelen besproken. Globaal gesproken heeft 50% daarbij gekozen voor extra inzet van onderwijzend personeel en 50% voor extra inzet van onderwijsassistenten.

A4.3 De aanwending van beleidsvrije ruimte binnen de algemene reserve.

In 2018 zijn de prioriteiten uit voorgaande jaren die in aanmerking komen om eventueel ten laste te worden gebracht van de algemene reserve niet gewijzigd: het onderwijs voor hoog-intelligente leerlingen, extra ICT-investeringen en de directiestructuur op de scholen. Daar is in 2018 in de vorm van een extra investering het volgende aan toegevoegd: extra budget voor de werving en selectie van nieuwe leden van het College van Bestuur, nieuwe leden van de Raad van Toezicht en nieuwe directeuren van een aantal OPOZ-basisscholen.

A4.4 De verschillenanalyse m.b.t. de staat van baten en lasten over 2018.

De indeling van de financiële verantwoording over 2018 wijkt niet af van die in 2017 en is overeenkomstig de rijksvoorschriften opgesteld. De staat van baten en lasten over 2018 (model B), de opgave overheidsbijdragen en overige baten (model OB), de opgave van de lasten (model LA) en de financiële baten en lasten treft u elders aan in de jaarrekening.

BATEN

A. Rijksbijdragen Ministerie van OCW.

Begroot 2018:	€ 24.121.174	Realisatie 2018:	€ 26.483.901
		Realisatie 2017:	€ 24.339.294

Het positieve verschil in de realisatie 2018 ten opzichte van de realisatie 2017 en de begroting 2018 is terug te leiden tot de extra inkomsten ter verlaging van de werkdruk bij het onderwijsgevend personeel, de algehele salarisverhoging van gemiddeld 8% en de extra inkomsten naar aanleiding van de tussentijdse groei van het totale leerlingenaantal op organisatieniveau.

B. Gemeentelijke bijdragen en –subsidies.

Begroot 2018:	€ 695.024	Realisatie 2018:	€ 904.233
		Realisatie 2017:	€ 754.006

Het positieve verschil tussen de realisatie in 2018 ten opzichte van de begroting 2018 is met name een gevolg van de toekenning van hogere subsidiebedragen door de gemeente voor het onderwijsachterstandenbeleid.

C. Overige baten.

Begroot 2018:	€ 444.801	Realisatie 2018:	€ 597.036
		Realisatie 2017:	€ 433.607

Het positieve verschil in de realisatie 2018 ten opzichte van de begroting 2018 heeft te maken met interne overboekingen. Het gaat om bedragen die door het College van Bestuur ter beschikking worden gesteld aan de scholen (bijvoorbeeld voor de financiering van onderwijsondersteuningsarrangementen (OOA). De uitgaven door de scholen maken onderdeel uit van de desbetreffende uitgavenposten.

LASTEN

D. Personeelslasten.

Begroot 2018:	€ 20.225.151	Realisatie 2018:	€ 22.091.171
		Realisatie 2017:	€ 20.138.750

Tegenover de bij A genoemde extra personele baten staan extra personele lasten.

E. Afschrijvingen op materiële vaste activa en leermiddelen.

Begroot 2018:	€ 633.382	Realisatie 2018:	€ 617.620
		Realisatie 2017:	€ 517.192

De realisatie ligt in lijn met de begroting.

F. Huisvestingslasten.

Begroot 2018:	€ 1.923.689	Realisatie 2018:	€ 2.178.597
		Realisatie 2017:	€ 2.182.477

Er zijn in 2018 aan de gemeente meer gelden afgedragen voor tijdelijke huisvesting van (delen van) scholen. Daar staan overigens ook inkomsten van het rijk tegenover.

G. Overige lasten.

Begroot 2018:	€ 2.505.489	Realisatie 2018:	€ 2.572.373
		Realisatie 2017:	€ 2.182.477

De realisatie ligt in lijn met de begroting.

H. Financiële baten en lasten.

Begroot 2018:	€ 26.712	Realisatie 2018:	€ 10.134
		Realisatie 2017:	€ 21.152

De tegenvallende realisatie heeft nog altijd te maken met de moeizame financiële positie op de geldmarkt. In elk geval ligt de opbrengst dankzij onze obligatie-portefeuille hoger dan met de huidige rentestand bereikt zou kunnen worden.

A5 Code 'Goed Bestuur'.

Binnen het OPOZ vormt de landelijke vastgestelde Code 'Goed Bestuur' een belangrijk instrument voor (de kwaliteitsontwikkeling van) de bestuurlijke en organisatorische inrichting van de organisatie. De code wordt ten aanzien van alle aspecten gevolgd; er wordt geïnvesteerd in verdere kwaliteitsverbetering. Zo krijgt de horizontale verantwoording van het voorgenomen en gevoerde beleid in toenemende mate aandacht en winnen de onderscheiden functies van bestuur en toezicht ten opzichte van elkaar steeds meer aan duidelijkheid.

A6 De horizontale verantwoording en de dialoog met belanghebbenden

Het College van Bestuur overlegt frequent met het directeurenoverleg, de GMR en de Raad van Toezicht over beleidsvoornemens en beleidsuitvoering. Het directeurenoverleg vervult in deze een adviserende rol. De GMR vervult haar taak op basis van wettelijke regelgeving, waarbij zowel ouders als personeel aan bod komen.

De Raad van Toezicht functioneert overeenkomstig de afspraken in de statuten, het reglement van de Raad van Toezicht en het toezichtskader. Overeenkomstig de code 'Goed Bestuur' legt het College van Bestuur op deze wijze verantwoording af ten aanzien van het gevoerde beleid. De ervaringen in 2018 waren positief.

B. Onderwijsbeleid, beheer en organisatie.

B1 Personeelsbeleid.

Het OPOZ-personeelsbeleid was ook in 2018 gebaseerd op het personeelsbeleidsplan 'Investeren in excellentie', dat in het voorjaar van 2016 is vastgesteld. Het consequent naleven van de afspraken in de landelijke cao staat bij de uitvoering van het personeelsbeleid in rechtspositionele zin centraal.

In 2018 werd de volgende fase van de invoering van de functiemix gerealiseerd. Op basis van een eigen OPOZ-procedure, die de instemming heeft van de gemeenschappelijke geledingenraad personeel van de GMR, zijn 8 personeelsleden bevorderd van de La- naar de Lb-schaal en 1 persoon van de Lb- naar de Lc-schaal. We zitten daarmee als organisatie nog niet op de gewenste 40% Lb-leerkrachten, maar met 26% hebben we inmiddels wel stappen voorwaarts gezet op weg daarnaar toe. We streven ernaar om het streefpercentage van 40% de komende jaren stapsgewijs te realiseren.

In het verlengde van het personeelsbeleidsplan wordt jaarlijks beleid geformuleerd in het document 'Aanwending van het P&A-budget'.

Bij een zorgvuldige bewaking van de aan OPOZ toe te rekenen uitkeringskosten behoort ook een zorgvuldige beheersing van de formatieve wijzigingen op de scholen aan het einde van elk schooljaar. Het resultaat hiervan is, dat er ook in 2018 sprake was van een nagenoeg minimale uitkeringslast.

B2 Onderwijsopbrengsten.

De totale ontwikkeling van leerlingen staat centraal binnen het onderwijs op de OPOZ-scholen. Het onderwijsaanbod omvat op alle scholen minimaal de landelijk vastgestelde kerndoelen. Alle OPOZ-scholen bieden echter meer, onder het motto 'Meer dan moet'.

Via het CITO-leerlingvolgsysteem worden de onderwijsprestaties van de leerlingen en de onderwijsopbrengsten van de scholen systematisch gevolgd.

In 2018 lagen de onderwijsopbrengsten – mede op basis van de inspectiecriteria – organisatiebreed op voldoende niveau. Binnen OPOZ was er in 2018 geen sprake van zwakke of zeer zwakke scholen. Dit positieve resultaat was alleen mogelijk door gericht beleid, waarbij goed werd samengewerkt tussen College van Bestuur en alle betrokkenen op de verschillende scholen. Scholen 'in de gevarenzone' worden bij de ontwikkeling en uitvoering van hun verbeterplannen door het College van Bestuur nauwlettend gevolgd en ondersteund.

B3 Kwaliteitsbeleid.

In 2018 heeft de inspectie voor het onderwijs het vierjaarlijkse kwaliteitsonderzoek binnen OPOZ uitgevoerd. De belangrijkste conclusies waren:

- Het bestuur weet goed hoe het er op de scholen aan toe gaat.
- Binnen OPOZ is sprake van een duidelijke lijn vanuit de visie van het bestuur, die de inspectie op alle bezochte scholen heeft gezien en ervaren.
- De scholen zijn tevreden over de open wijze waarop het bestuur de scholen bestuurt.
- Het bestuur beschikt over voldoende financiële middelen.
- Het bestuur is financieel gezond.
- De kwaliteit op de bezochte scholen is op nagenoeg alle onderdelen goed of voldoende.

Structurele kwaliteitsverbetering van het product 'Openbaar (speciaal) basisonderwijs' krijgt binnen OPOZ veel aandacht. Zo wordt een kwaliteitscyclus gehanteerd met betrekking tot de ontwikkeling en uitvoering van beleid op uiteenlopende terreinen.

In 2008 is een integraal systeem van kwaliteitsontwikkeling en –bewaking ontwikkeld, waarbij jaarlijks een aantal onderdelen van het onderwijsproces op school- en organisatieniveau de revue passeert.

In 2015 is genoemd systeem opnieuw tegen het licht gehouden en zijn aanscherpingen doorgevoerd. In 2016 is de rapportage ter zake vanuit de scholen richting het College van Bestuur aangescherpt. Ook in 2018 hebben de organisatiebrede scans geleid tot verbetertrajecten op meerdere scholen.

Er is ook in 2018 veel energie geïnvesteerd in de ontwikkeling en uitvoering van plannen van aanpak met betrekking tot de verbetering van de onderwijsopbrengsten. De landelijke centrale eindtoets wordt – naast de landelijke regels in het kader van de overgang van basis naar voortgezet onderwijs - als een intern kwaliteitsinstrument gehanteerd.

De directeuren van de scholen zijn ook in 2018 begeleid op het terrein van het verandermanagement, - direct of indirect - gericht op het structureel verhogen van de kwaliteit van het onderwijs binnen onze organisatie.

In 2017 werd de OPOZ-kwaliteitscirkel ontwikkeld. Met dit instrument wordt in een oogopslag duidelijk welke ontwikkeling een school (met ook de OPOZ-organisatie) doormaakt en welk kwaliteitsniveau daaraan wordt gekoppeld. In 2018 is de cirkel geactualiseerd en zijn de in de cirkel zichtbare ontwikkelingen tijdens de directeuren-thema-driedaagse bediscussieerd en zijn speerpunten voor de komende periode vastgesteld.

Onder de paraplu van de OPOZ-academie zijn ook in 2018 vele bijeenkomsten georganiseerd in het kader van de deskundigheidsbevordering van het personeel. In 2018 zijn in samenwerking met het Seminarium voor Orthopedagogiek een drietal Master-EN opleidingen voortgezet (algemeen, voor adjunctdirecteuren en voor intern begeleiders). In 2017 werd de Master-opleiding voor directeuren (mede in het kader van de registratie in het landelijke schoolleidersregister) vervolgd. In 2018 heeft een aantal deelnemers aan de Master-opleiding voor directeuren deze opleiding afgerond. De overige deelnemers hopen dit in 2019 te doen.

In 2018 is de opleiding 'Specialist jonge kind' (binnen de OPOZ-academie) van start gegaan voor weer een nieuwe groep leerkrachten en onderwijsassistenten.

50 personeelsleden ontvingen in 2018 een extra beloning, omdat zij zich 'Meer dan moet' hebben ingezet voor de kwaliteit van de school. Ten opzichte van een jaar eerder (29 extra beloningen) was dit een aanzienlijke stijging.

Er is in 2015 een 4^e strategisch beleidsplan, getiteld "Oog voor talent" vastgesteld voor de periode 2015-2020. In dit plan staan vier thema's centraal:

- De leerlingaantallen op de OPOZ-scholen.
- De onderwijsopbrengsten.
- De samenwerking met de kinderopvang.
- Kwaliteit

Jaarlijks wordt door het College van Bestuur een plan van aanpak opgesteld ter uitvoering van de beleidsvoornemens uit het strategisch beleidsplan. Dit is in 2018 gebeurd voor het schooljaar 2018-2019 mede op basis van de evaluatie over het voorafgaande jaar.

Ook in 2018 is – in het kader van ‘Opleiden in school’ – het samenwerkingsverband met de PABO van de Haagse Hogeschool en 4 andere regionale besturen voor primair onderwijs, voortgezet. Het project richt zich op een betere aansluiting voor PABO-studenten van ‘opleiding naar praktijk’. De aanvraag om financiële ondersteuning bij het uitvoeren van dit project werd in 2017 gehonoreerd.

Er zijn in 2018 door ouders/verzorgers in totaal 4 klachten bij het College van Bestuur ingediend, waarvan 2 twee zijn afgehandeld.

De overige 2 klachten werden tegen het einde van het kalenderjaar ingediend en zijn in 2019 afgerond. Alle klachten hadden in de kern betrekking op communicatie tussen de ouders/verzorgers en de school. In de helft van de gevallen zijn de klagers grotendeels in het gelijk gesteld. Bij de OPOZ-vertrouwenspersoon zijn in 2018 4 meldingen binnengekomen. Twee van deze meldingen hebben geleid tot reguliere klachtenprocedures.

B4 Gedragcodes.

In 2012 is een – wettelijk niet-verplichte - gedragscode met betrekking tot het gebruik van de sociale media op de scholen vastgesteld. Dit protocol heeft vooral een preventieve werking.

B5 Toegankelijkheid.

Het OPOZ draagt de basiskenmerken van het openbaar onderwijs actief uit: algehele toegankelijkheid en actieve pluriformiteit. Alle leerlingen in de basisschoolleeftijd zijn binnen het OPOZ welkom, op voorwaarde dat tegemoet gekomen kan worden aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de betreffende leerling.

Leerlingen, die voor hun ontwikkeling zijn aangewezen op een speciale vorm van basisonderwijs, konden tot 1 augustus 2014 overeenkomstig de afspraken binnen het WSNS-samenwerkingsverband met een PCL-beschikking worden geplaatst op Het Zwanenbos of De Vuurtoren. Op 1 augustus 2014 is WSNS overgegaan in Passend Onderwijs. Met een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) kunnen leerlingen worden geplaatst op het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs en binnen OPOZ ook op Het Zwanenbos.

De enkele jaren geleden ingevoerde IHI-aanpak (Integraal Handelingsgericht Indiceren) functioneert steeds beter. In 2018 zijn daaromtrent onder de paraplu van Passend Onderwijs belangrijke stappen gezet. De ouders/verzorgers van de leerlingen nemen in de IHI-procedure een belangrijke positie in, overeenkomstig de afspraken, die in Zoetermeer zijn gemaakt in ‘Meerpuntverband’. (Meerpunt is het Zoetermeerse Centrum voor Jeugd&Gezin), waarbinnen een groot aantal organisaties, waaronder onderwijs, met elkaar samenwerkt.

B6 Huisvesting.

Er is een meerjaren-onderhoudsplan en jaarlijks wordt bepaald welke extra activiteiten uitgevoerd moeten worden. Daarbij gelden als prioriteitscriteria: veiligheid, onderwijsnoodzaak en overige wensen. In 2014 is een meerjarenonderhoudsplan (MOP) vastgesteld, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Ook in 2018 is dat gebeurd.

Het binnenklimaat op meerdere scholen die na 2000 zijn opgeleverd, is nog steeds van onvoldoende kwaliteit. Samen met de gemeente heeft het bestuur er ook in 2018 alles aan gedaan om deze situatie te verbeteren, maar er werd nog te weinig voortgang geboekt. In 2018 is een plan van aanpak ontwikkeld, gericht op snellere realisering van verbetering.

De uitvoering van dit plan van aanpak wordt door het College van Bestuur nauwgezet gevolgd.

In 2018 is de nieuwbouw van IKC Klimboom opgeleverd. De planontwikkeling met betrekking tot de nieuwbouw van Montessorischool Meester Verwers werd ter hand genomen.

In 2017 is OPOZ opnieuw met een nieuw schoonmaakbedrijf in zee gegaan. De ervaringen met het vorige bedrijf waren allesbehalve goed, maar ook de prestaties van dit nieuwe bedrijf waren teleurstellend. Dit heeft geleid tot wederom een wisseling van de wacht. In de herfst van 2018 is weer een ander bedrijf van start gegaan met de schoonmaak.

De eerste ervaringen waren positief. Schoolschoonmaak van goede kwaliteit vormt een structureel aandachtspunt voor het College van Bestuur.

B7 Organisatorische ontwikkelingen.

De ontwikkeling in 2018 van het leerlingenaantal op organisatieniveau – er was wederom sprake van een groei, overigens beperkt – maakt het niet nodig om binnen afzienbare tijd plannen te ontwikkelen voor nieuwe (administratieve) scholenfusies.

C. Financiën.

C1 Financiën op balansdatum.

Het OPOZ heeft het jaar 2018 afgesloten met een positief resultaat van € 535.543 terwijl was uitgegaan van een sluitende begroting. Het weerstandsvermogen, uitgedrukt in eigen vermogen ten opzichte van totale baten is met 25,3% gehandhaafd op het niveau van 2017 en is daarmee nog steeds beduidend hoger dan de signaleringsgrens die de Inspectie van het Onderwijs in haar financieel toezichtkader hanteert. Dit betekent, dat er de komende jaren meer dan voldoende financiële ruimte is om de voornemens in het in 2015 vastgestelde 4e strategisch beleidsplan 'Oog voor kwaliteit' daadwerkelijk te realiseren.

In kengetallen kan de financiële positie als volgt weergegeven worden, daarbij is de normering die de Inspectie van het Onderwijs hanteert in haar toezichtskader tevens opgenomen. Geconstateerd kan worden dat de kengetallen van OPOZ zich bijna allemaal ruim boven deze signaleringsgrenzen bevinden.

Kengetallen	Signaleringsgrens	2018	2017	2016	2015
Solvabiliteit (EV/TV)		53,8%	54,1%	56,5%	57,0%
Solvabiliteit 2 (EV+VOORZ)/TV	< 30%	70,2%	70,5%	73,8%	71,0%
Liquiditeit (KV/KS)	< 0,75	1,85	2,04	2,62	2,28
Huisvestingsratio	> 10%	7,6%	8,7%	7,7%	8,0%
Weerstandsvermogen (EV/TB)	<5%	25,3%	25,1%	25%	22%
Rentabiliteit	< 0%	0,0%	2,3%	3,2	2,2

C2 De begroting 2019.

		Begroting 2019	Realisatie 2018	Begroting 2018
Baten				
3.1	Rijksbijdragen	26.760.430	26.483.901	24.121.174
3.2	Overige overheidsbijdrage en subsidies	750.000	904.233	695.024
3.5	Overige baten	438.027	597.036	444.801
Totaal baten		27.948.457	27.985.169	25.260.998
Lasten				
4.1	Personeelslasten	22.759.943	22.091.171	20.225.151
4.2	Afschrijvingen	692.599	617.620	633.381
4.3	Huisvestingslasten	1.951.718	2.178.597	1.923.689
4.4	Overige lasten	2.551.782	2.572.373	2.505.489
Totaal lasten		27.956.042	27.459.760	25.287.710
Resultaat		- 7.585	525.409	-26.712
Financiële baten en lasten		7.585	10.134	26.712
Resultaat		0	535.543	0

D. Activiteiten gedurende het verslagjaar.

D1 Algemeen.

De uitvoering van de kernactiviteiten heeft plaatsgevonden overeenkomstig de planning en de vastgestelde beleidsprioriteiten. In 2015 werd het 4e strategisch beleidsplan 2015-2020 'Oog voor talent' vastgesteld. In 2018 werd een plan van aanpak voor 2018-2019 (inclusief een financiële paragraaf) vastgesteld.

Op schoolniveau werd – met inschakeling op een aantal scholen van het bureau Lagendijk – veel energie gestoken in PR en marketing. De vernieuwing van de logo's en de websites van de scholen en van de organisatie is afgerond. De deskundigheidsbevordering van de PR-medewerkers op de scholen heeft in 2018 ruime aandacht gehad.

Er was op alle scholen sprake van PR&marketing-activiteiten, mede gericht op de werving van nieuwe leerlingen. Gezien de – weliswaar beperkte toename van het aantal leerlingen op organisatieniveau hebben deze activiteiten een positieve uitwerking gehad.

In 2018 werd met Tredin samengewerkt in het kader van de bedrijfsgezondheidszorg. Door de wisseling van administratiekantoor in 2017 was niet goed vast te stellen hoe het ziekteverzuim zich in 2018 heeft ontwikkeld ten opzichte van voorgaande jaren, maar niets wijst erop, dat het in 2017 gerealiseerde lage ziekteverzuim van 4,5% in 2018 ingrijpend is gewijzigd en daarmee ligt dit percentage onder het landelijk gemiddelde.

Er wordt door alle betrokkenen veel energie gestoken in de beheersing en het terugdringen van het ziekteverzuim en dus met succes.

In 2016 hebben alle OPOZ-scholen een nieuw schoolplan opgesteld, dat van kracht is gedurende de periode 2016-2020. Het College van Bestuur heeft vooraf voor de schoolplannen een aantal thema's vastgesteld, die daarin gerichte aandacht moesten krijgen. Deze thema's hebben een directe relatie tot het 4e OPOZ-strategisch beleidsplan. Voor het schooljaar 2018-2019 ontwikkelden de scholen een 'nieuwe jaarschijf' met daarin hun planning voor de uitvoering van hun beleidskeuzes.

In het kader van het lokale onderwijsachterstandenbeleid was in augustus 2018 het aantal schakelklassen 5: Zwanenbos(2), Meerpaal (2), Watersnip (1). De cofinanciering door onze organisatie bij de exploitatie van de schakelklassen is gehandhaafd.

Naast deze schakelklassen functioneerden in 2018 op de Meerpaal ook enkele taalklassen voor vluchtelingenkinderen.

De vergroting van de ouderbetrokkenheid heeft ook in 2018 een extra impuls gekregen via de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).

Tutoring van doelgroepkinderen in het kader van de VVE wordt landelijk al jarenlang beschouwd al een effectief middel om achterstanden bij leerlingen te bestrijden. In 2017 besloot de gemeente Zoetermeer in overleg met de schoolbesturen om hiervoor ook middelen beschikbaar te stellen. In 2018 is dit voortgezet.

In 2018 is de samenwerking met Zoetermeerse instellingen voor kinderopvang verder versterkt. Er is regelmatig overleg. Bij de ontwikkeling van IKC wordt zeer nauw samengewerkt en de pedagogische afstemming tussen onderwijs en kinderopvang krijgt veel aandacht. Gezamenlijk hebben de twee grootste onderwijsorganisaties in Zoetermeer (OPOZ en Unicoz) en de twee grootste organisaties voor kinderopvang in Zoetermeer (Kern Kinderopvang en De

Drie Ballonnen) in 2014 gezamenlijk een visienotitie met betrekking tot de IKC-ontwikkeling gepresenteerd. De notitie is bedoeld als handvat voor de scholen bij hun ontwikkeling richting IKC. Eind 2018 is door de deelnemende organisaties besloten een gezamenlijke werkgroep in te stellen, die aanbevelingen gaat formuleren voor een actualisering van de genoemde beleidsnotitie. Medio 2019 wordt het resultaat van deze werkgroep verwacht en zullen de deelnemende organisaties mede op basis van de aanbevelingen een aangescherpte beleidsnotitie vaststellen. Alle OPOZ-scholen hebben in hun schoolplan beleid m.b.t. de ontwikkeling naar een IKC opgenomen. In 2018 hebben alle OPOZ-scholen (m.u.v. SBO De Vuurtoren) hun naam aangepast om de IKC-ontwikkeling te onderstrepen. Voor elke schoolnaam staan nu de letters IKC.

In 2018 is de van de gemeente verkregen subsidie voor de aanstelling van combinatiefunctionarissen gehandhaafd. Het aandachtsgebied cultuur (algemeen, muziek en dans) kon hierdoor verder worden versterkt.

Op 1 augustus 2014 is Passend Onderwijs officieel ingevoerd. Alle OPOZ-scholen maken deel uit van het samenwerkingsverband 28-17 Passend Onderwijs Zoetermeer. Het College van Bestuur van het OPOZ is vertegenwoordigd in zowel het uitvoerend dagelijks bestuur als het toezichthoudende algemeen bestuur. Een decentrale aanpak staat binnen het samenwerkingsverband centraal. De afzonderlijke besturen zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van de leerlingen onder hun bevoegd gezag. Het samenwerkingsverband houdt zich bezig met de gemeenschappelijke aspecten. Het samenwerkingsverband ontwikkelde zich in 2018 positief.

De van het samenwerkingsverband verkregen middelen zijn alle aangewend voor het doel waarvoor zijn zijn verkregen (de verzorging van SBO-onderwijs, de ondersteuningsstructuur op de scholen (met name de interne begeleiding), de bekostiging van onderwijsondersteuningsarrangementen en deskundigheidsbevordering van interne begeleiders).

In het kader van de AVG werden in 2018 de eerste stappen gezet. Na een inventarisatie van uit te voeren activiteiten in samenspraak met een externe adviseur werd in eerste instantie de interne informatieverspreiding en voorlichting ter hand genomen. Vervolgens is een werkgroep AVG aan de slag gegaan om op onderdelen afspraken vast te leggen en documenten te stroomlijnen. Eind 2018 werd contact gelegd met een externe FG'er (functionaris gegevensbescherming). Deze stelde in eerste instantie vast, dat de AVG binnen OPOZ in control is. In 2019 zullen onder leiding van de FG'er de nog resterende noodzakelijke AVG-stappen worden gezet.

Binnen OPOZ functioneert een actieve sectie bewegingsonderwijs. De binnen deze sectie verenigde zeer gemotiveerde vakleerkrachten bewegingsonderwijs hebben in 2018 een OPOZ-leerplan bewegingsonderwijs ontwikkeld. In 2019 zal dit – in samenspraak met het College van Bestuur – plan worden vastgesteld als raamwerk voor het bewegingsonderwijs binnen OPOZ. De activiteiten van deze sectie sluiten goed aan bij het belang dat door het College van Bestuur aan goed bewegingsonderwijs wordt gehecht.

Binnen OPOZ functioneert een bovenschoolse MRT-medewerker (motorische remedial teacher). Deze specialist is op nagenoeg alle OPOZ-scholen actief en begeleidt jaarlijks met veel succes zo'n 200 leerlingen bij de verbetering van de kleine en grove motoriek. De jaarlijkse OPOZ-stmuleringsprijs is in 2018 tijdens de OPOZ-onderwijsdag uitgereikt aan deze specialist.

Ter verbetering van het administratieve beheer binnen de OPOZ-organisatie is in augustus 2018 overgestapt naar het administratiesysteem Parnassys. Dit systeem heeft in vergelijking met het oude systeem beduidend meer mogelijkheden.

Mede in het kader van het voorgaande is in 2018 ook overgegaan op de invoering van office 365 en sharepoint. De invoering van deze nieuwe systemen (in combinatie met nieuwe logo's, nieuwe websites en nieuwe huisstijl) vormde een flinke kluif, die echter – met dank aan alle betrokkenen binnen de organisatie – met succes kon worden afgerond.

D2 *Leerlingen.*

Het totale leerlingenaantal op de OPOZ-basisscholen steeg in 2018 met 48 leerlingen naar 4522 op 1 oktober. Het ziet ernaar uit, dat ook 2019 met een positief resultaat zal eindigen. Deze groei zal in lijn liggen met de groei in 2018.

Het aantal leerlingen op de scholen voor speciaal basisonderwijs is in 2018 met 18 leerlingen gegroeid naar 231 leerlingen.

Alle scholen organiseerden in 2018 schoolspecifieke marketingactiviteiten, waaronder open dagen.

D3 *Personeel.*

Er was in 2018 – als gevolg van het natuurlijk verloop en de groei van het leerlingenaantal – ruimte om nieuw personeel te benoemen.

De landelijke cao is ook in 2018 zo strikt mogelijk gehanteerd. In 2018 was er geen sprake van gerechtelijke procedures met betrekking tot personeelsaangelegenheden.

De in 2018 ontvangen middelen voor het terugdringen van de werkdruk bij het personeel is voor 100% toegevoegd aan het budget voor de schoolformaties. In overleg met de schoolteams is gedeeltelijk gekozen voor uitbreiding van het onderwijzend personeel en gedeeltelijk voor extra onderwijsondersteunend personeel.

D4 *Huisvesting.*

Voor wat betreft de verbouw- en nieuwbouwplannen verwijzen we naar hetgeen daarover elders in dit bestuursverslag naar voren wordt gebracht.

E. Treasuryverslag.

Het OPOZ beschikt over een effectenportefeuille. Met betrekking tot het beheer daarvan is het College van Bestuur ook in 2018 geadviseerd door 'RABO-bank Schretlen&Co vermogensmanagement'.

Doelstelling van het treasurybeleid is om een zo goed mogelijk rendement te genereren voor de tijdelijk overtollige liquide middelen, rekening houdend met het risicoprofiel. De hoofdsom van de beleggingen (OPOZ heeft alleen obligaties) dient ten alle tijden intact te blijven. Wij zetten geen derivaten of andere instrumenten in ter afdekking van renterisico's. We gebruiken alleen producten waarbij rente-inkomsten (hoe bescheiden van omvang ook) op voorhand vaststaan. De direct opvraagbare liquiditeitspositie is op orde, er hebben zich gedurende het verslagjaar geen problemen voorgedaan en er zijn geen bijzondere risico's gelopen.

De effectenportefeuille van OPOZ voldoet aan de terzake geldende wet- en regelgeving met debiteuren die voldoen aan de eisen die de Regeling stelt.

Het OPOZ beschikt over een door het College van Bestuur vastgesteld treasurystatuut, waarin onder meer is vastgelegd hoe het obligatiepakket minimaal dient te zijn opgebouwd, teneinde de financiële risico's maximaal te beperken en het rendement te maximaliseren.

In 2017 werd het treasurystatuut – als gevolg van landelijke aanpassing van regelgeving – geactualiseerd. In 2019 zal verdere aanscherping plaatsvinden.

De extreem lage rente op de kapitaalmarkt heeft geleid tot minder financiële baten dan gehoopt, maar de opbrengsten uit de obligaties liggen nog altijd hoger dan hetgeen met de huidige rentepercentages verkregen zou zijn via een spaarrekening. Op basis van de eerste signalen mag voor 2019 een hogere opbrengst worden verwacht dan in 2018.

De effectenportefeuille bestaat uitsluitend uit obligaties en is per 31 december 2018 als volgt samengesteld.

<i>Obligaties</i>	<i>Aantal</i>	<i>Koers</i>	<i>Waarde €</i>
ABN AMRO 2016/2022 0,625%	100.000	101,0892%	101.455,64
Achmea 2017/2024 0,375%	100.000	99,659%	99.699,07
Aegon 2017/2024 0,375%	100.000	99,464%	99.505,10
Belgie 2017/2027 0,8%	100.000	101,3518%	101.772,62
BNG Bank 2017/2024 0,2%	100.000	99,75235%	99.780,84
Council of Eur Dev Bk 2011/2021 2,875%	100.000	108,534%	109.494,96
Dexia CLF 2014/2024 1,25%	100.000	104,615%	104.734,86
Duitsland 2011/2022 2%	100.000	107,7704%	109.748,48
Duitsland 2017/2027 0,25%	100.000	101,58755%	101.806,04
Finland 2012/2022 1,625%	100.000	107,28105%	107.757,42
KBC Bank 2015/2022 0,45%	200.000	101,528%	203.901,75
Landwirtschaft Rentenbank 2012/2019 2%	100.000	100,336%	102.056,55
Ned Waterschapsbank 2015/2025 1%	100.000	104,559%	104.885,03
Nederland 2016/2026 0,5%	50.000	102,68085%	51.456,18
Nederland 2017/2028 0,75%	150.000	103,42955%	155.665,22
Nordrhein Westfalen 2017/2027 0,5%	100.000	99,905%	100.340,62
Rabobank Nederland 2010/2025 4,125%	100.000	121,3928%	123.314,03
Rabobank Nederland 2016-2026 1,25%	100.000	102,68135%	103.650,53
van Lanschot Bankiers 2017/2027 0,875%	100.000	100,687%	101.451,73
Totaal Obligaties			€ 2.082.476,67

Er zijn geen leningen en geen derivaten.

F. Toekomstige ontwikkelingen.

F1 Administratieve samenvoegingen en nevenvestigingen.

Het leerlingenaantal op organisatieniveau is – evenals in voorgaande jaren - in 2018 toegenomen. Dat betekent, dat er de komende jaren geen administratieve samenvoeging van scholen doorgevoerd hoeft te worden. Het streven is erop gericht om het huidige aantal zelfstandige onderwijslocaties onverkort te handhaven. Mocht dit – tegen alle verwachtingen in - onverhoopt toch niet mogelijk blijken, dan zullen tijdig in overleg met alle betrokkenen de noodzakelijke maatregelen worden voorbereid en uitgevoerd.

F2 Nieuwe of andere kernactiviteiten.

In de periode tot en met 2020 zal de uitvoering van het beleid, zoals geformuleerd in het 4e strategisch beleidsplan 'Oog voor talent', worden uitgevoerd. Daarbij gaat het niet zozeer om nieuwe of andere kernactiviteiten, maar wel om een aantal met name genoemde speerpunten, die elders in dit jaarverslag aandacht hebben gekregen.

F3 Een nieuw College van Bestuur.

In de zomer van 2019 gaan de huidige leden van het College van Bestuur met pensioen. In het voorjaar van 2018 heeft de Raad van Toezicht – in overleg met het College van Bestuur, het directeurenoverleg en de GMR – een procedure vastgesteld om in de te ontstane vacatures te voorzien.

F4 Leerlingen.

Volgens de meerjarenprognose van de Gemeente Zoetermeer moet het mogelijk zijn om de eerstkomende jaren het totale leerlingenaantal op de OPOZ-basisscholen op het huidige niveau te handhaven. Een beperkte daling wordt eerst voorzien ruim na 2020. Het OPOZ-beleid is erop gericht om boven de gemeentelijke prognose uit te komen. Sinds 2013 ontwikkelt het leerlingenaantal zich positief. De prognose voor 2019 ziet er gunstig uit.

F5 Personeel.

Jaarlijks wordt de werkgelegenheidssituatie binnen OPOZ door het bestuur in een notitie vastgelegd, inclusief eventuele noodzakelijke maatregelen. De groei van het leerlingenaantal sinds 2013 maakt het mogelijk om het werkgelegenheidsbeleid, waartoe in het verleden is besloten, volledig te realiseren zonder gedwongen ontslagen. Het beleid is er tevens op gericht het personeel goed te begeleiden bij ziekte zodat uitstroom als gevolg hiervan wordt voorkomen.

In het voorjaar van 2016 is een nieuw personeelsbeleidsplan vastgesteld met als titel 'Investeren in excellentie'. De komende jaren zal verder worden gewerkt aan de realisering van de beleidskeuzes die in dit plan zijn vastgelegd.

Met ingang van 1 januari 2016 is het OPOZ voor wat de ziektevervanging betreft eigenrisicodragers geworden. Gedurende een lange reeks van jaren droeg onze organisatie beduidend meer financiële middelen af aan het vervangingsfonds dan er voor vervanging werd gedeclareerd.

Als eigenrisicodragers hoopt de organisatie deze situatie te handhaven en daardoor financiële ruimte te creëren om te investeren in verdere terugdringing van het ziekteverzuim. Daartoe zijn tot nu toe belangrijke eerste stappen gezet. Per 1 januari 2019 is overgestapt naar een nieuwe arbeidsgezondheidsdienst (Perspectief). In goede samenwerking met de verzuimconsulent van deze dienst zullen we trachten het ziekteverzuim verder terug te dringen.

De uitgaven inzake uitkeringen na ontslag worden zoveel als mogelijk vooraf ingeschat. Gelet op de groei van de organisatie is hiervan de afgelopen jaren nauwelijks sprake geweest.

F6 Huisvesting.

De nieuwbouw van IKC Klimboom is begin 2018 opgeleverd.

De eerstvolgende realisatie is de nieuwbouw voor de Meester Verwersschool in de wijk Seghwaert. De voorbereiding is gestart. De bouw loopt vertraging op in verband met de actuele oververhitting in de wereld van de bouw. In de meest gunstige situatie mag oplevering van het nieuwe gebouw eind 2020 worden verwacht.

De Watersnip verhuist de komende jaren naar een ingrijpend gerenoveerd pand op steenworp afstand van de huidige locatie in de wijk Buijtenwegh. Naar verwachting zal dit – met extra vertraging – plaatsvinden medio 2022.

De eerste voorbereidingsstappen voor de nieuwbouw van de Saffier in Rokkeveen zijn in 2018 gezet. Afhankelijk van de besluitvorming in de gemeenteraad is de oplevering voorzien medio 2021.

Voor wat betreft een groot aantal onderwijslocaties zijn er binnen de gemeente nieuwe verbouw-/nieuwbouwplannen in ontwikkeling, mede in het kader van het klimaatneutraal maken van de gebouwen. De besluitvorming hieromtrent zal in de eerste helft van 2019 naar verwachting worden afgerond.

De door het rijk en de gemeente beschikbaar te stellen budgetten voor nieuw-/verbouw zijn in principe taakstellend. Voor zover noodzakelijk zal er door onze organisatie voor wat betreft de inrichting van de gebouwen worden meegefinancierd ten laste van de onderhoudsvoorziening.

F7 Verbonden partijen.

Het OPOZ is sinds 2014 in het kader van Passend Onderwijs aangesloten bij samenwerkingsverband 28-17. Binnen dit SWV werken de deelnemende besturen samen op basis van een samenwerkingsovereenkomst. Dit nieuwe SWV is een stichting, die bestuurd wordt door een stichtingsbestuur, dat is opgesplitst in een uitvoerend dagelijks bestuur en een toezichthoudend algemeen bestuur. Het OPOZ is in beide geledingen vertegenwoordigd.

In 2019 zal de bestuursstructuur van het samenwerkingsverband – mede in het kader van de landelijke discussie m.b.t. onafhankelijk extern toezicht – ingrijpend worden gewijzigd. Er komt een eenhoofdig College van Bestuur met een onafhankelijke Raad van Toezicht. De deelnemende besturen – waaronder OPOZ – zullen zijn vertegenwoordigd in een deelnemersraad. Het SWV PO gaat daarbij in vergaande vorm samenwerken met het SWV VO. Het College van Bestuur zal werkzaam zijn voor beide samenwerkingsverbanden. Hetzelfde geldt voor de Raad van Toezicht. Formeel kunnen de samenwerkingsverbanden niet fuseren en derhalve blijven ze zelfstandig op basis van eigen statuten, maar die worden wel zodanig op elkaar afgestemd dat verdergaande samenwerking in de toekomst eenvoudig is te realiseren.

G. CONTINUITEITSPARAGRAAF.

G1 Kengetallen.

Kengetal (stand 31-12-2018)	2019	2020	2021	2022	2023
Personele bezetting					
Bestuur/management	25 fte	25 fte	25 fte	25 fte	25 fte
Personeel primair proces	257 fte	259 fte	261 fte	263 fte	265 fte
Ondersteunend personeel	73 fte	73 fte	73 fte	73 fte	73 fte
Leerlingaantal	4656	4706	4756	4806	4856

Toelichting.

Voor de meerjarenbegroting zijn we uitgegaan van een beperkte stijging van het aantal leerlingen en een lichte stijging van de formatie met 2 fte per jaar voor het primair proces.

G2 Meerjarenbegroting.

Staat van baten en lasten, meerjarig perspectief.

Op basis van de bovengenoemde leerlingaantallen en formatie is onderstaand meerjarig-perspectief van de exploitatie vastgesteld. Het aantal leerlingen neemt langzaam toe hetgeen een beperkte groei van de bekostiging betekent. De loonkosten nemen toe door de reguliere salarisstijgingen (periodieke verhogingen), met andere aanpassingen is geen rekening gehouden. De loonkostenstijging kan opgevangen worden met de hogere bekostiging.

Begroting 2019, Staat van baten en lasten

	Realisatie 2018 tm oktober	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten							
3.1 Rijksbijdragen	21.965.652	24.121.174	26.760.430	27.169.117	27.413.859	27.794.549	28.041.890
3.2 Overige overheidsbijdrage en subsidies	748.121	695.024	750.000	750.000	750.000	750.000	750.000
3.5 Overige baten	339.089	444.801	438.027	438.027	438.027	438.027	438.027
Totaal baten	23.052.862	25.260.999	27.948.457	28.357.144	28.601.886	28.982.576	29.229.917
Lasten							
4.1 Personeelslasten	18.107.724	20.225.151	22.759.943	23.025.949	23.313.265	23.561.680	23.780.700
4.2 Afschrijvingen	505.604	633.382	692.598	692.598	692.598	692.598	692.598
4.3 Huisvestingslasten	1.593.113	1.923.689	1.951.718	1.951.718	1.951.718	1.951.718	1.951.718
4.4 Overige lasten	1.840.781	2.505.489	2.551.783	2.551.783	2.551.783	2.551.783	2.551.783
Totaal lasten	22.047.221	25.287.711	27.956.043	28.222.047	28.509.364	28.757.779	28.976.799
Resultaat	1.005.641	-26.712	-7.585	135.097	92.522	224.796	253.118
Financiële baten en lasten	-2.468	26.712	7.585	7.585	7.585	7.585	7.585
Resultaat	1.003.173	-	-0	142.682	100.107	232.381	260.703

Meerjarenbalans:

Ontwikkeling balanspositie 2019-2023

	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Activa							
Materiële vaste activa	2.697.620	3.549.851	3.457.253	3.364.655	3.272.057	3.179.459	3.086.861
Financiële vaste activa	1.487.118	1.779.450	1.779.450	1.779.450	1.779.450	1.779.450	1.779.450
Vlottende activa	1.587.981	1.385.000	1.385.000	1.385.000	1.385.000	1.385.000	1.385.000
Liquide middelen	5.545.086	5.158.115	5.518.688	5.909.260	6.230.210	6.388.061	6.804.000
	11.317.805	11.872.416	12.140.391	12.438.366	12.666.718	12.731.970	13.055.311
Passiva							
Eigen vermogen							
- algemene reserve	6.381.688	6.381.688	6.381.688	6.524.370	6.624.477	6.856.858	7.117.561
- bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-	-
Voorzieningen	1.398.626	1.953.236	2.118.703	2.273.996	2.402.241	2.235.112	2.297.750
Vlottende passiva	3.537.491	3.537.492	3.640.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000
	11.317.805	11.872.416	12.140.391	12.438.366	12.666.718	12.731.970	13.055.311

Toelichting.

Belangrijke ontwikkelingen in de baten en lasten.

De baten zullen in de komende jaren beperkt toenemen i.v.m. de verwachte beperkte stijging van de leerlingenaantallen. Met een aangekondigde toename van de extra inkomsten voor terugdringing van de werkdruk is nog geen rekening gehouden, ook niet met eventuele extra lasten in dat kader. Ten tijde van het opstellen van de meerjarenbegroting was hierover nog niets bekend.

Er is voldoende extra financiële ruimte voor de uitvoering van beleidsvoornemens uit het 4e strategisch beleidsplan, waardoor ook de kapitalisatiefactor naar een niveau kan worden gebracht dat meer aansluit op landelijke normen. In 2017 en 2018 zijn daarvoor de eerste plannen ontwikkeld en verwerkt in de meerjarenbegroting. In 2019 en volgende jaren zal weer worden bezien op welke wijze extra middelen kunnen worden ingezet ter verdere verhoging van de onderwijskwaliteit.

Er is met investeringen in gebouwen, ICT en meubilair rekening gehouden, hierover zijn afschrijvingslasten berekend. De investeringen zorgen mede voor een stijging van de materiële vaste activa.

We gaan er voorsnog vanuit dat de effectenportefeuille in stand wordt gehouden. Ten aanzien van de voorziening onderhoud wordt voor de onttrekkingen aangesloten bij het meerjaren onderhoudsplan.

De meerjarenplannen resulteren in de volgende ontwikkeling van de belangrijkste kengetallen:

Kengetallen	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Solvabiliteit EV/TV	53,8%	52,6%	52,5%	52,3%	53,9%	54,5%
Solvabiliteit 2 (EV+VOORZ)/TV	70,2%	70,0%	70,7%	71,3%	71,4%	72,1%
Liquiditeit KV/KS	1,85	1,90	2,00	2,09	2,14	2,25
Huisvestingsratio	7,6%	7,0%	6,9%	6,8%	6,8%	6,7%
Weerstandsvermogen (EV/TB)	25,3%	22,8%	23,0%	23,2%	23,7%	24,4%
Rentabiliteit	0,0%	0,0%	0,5%	0,4%	0,8%	0,9%

Geconcludeerd kan worden dat de financiële positie van OPOZ nagenoeg op hetzelfde, goede, niveau blijft en dat de investeringen daarmee verantwoord zijn. Het weerstandsvermogen blijft net boven de 25%, waarbij de Inspectie van het Onderwijs een ondergrens van 5% hanteert bij haar financieel toezicht. Hier blijven we derhalve ruim boven. Overigens merken we op dat de kapitalisatiefactor niet meer in het toetsingskader van de Inspectie is opgenomen, waardoor ook wij deze loslaten.

G3 *Het huisvestingsbeleid.*

In de komende jaren wordt de laatste fase van het Integraal Onderwijshuisvestingsplan 2016-2020 van de gemeente uitgevoerd. Naar verwachting wordt in 2019 een nieuw meerjarenbeleid voor de onderwijshuisvesting door de gemeenteraad vastgesteld, mede in het kader van het klimaatneutraal maken van de gebouwen. en worden plannen vastgesteld voor de jaren daarna. Vanuit het OPOZ wordt daarin meegefinancierd in het licht van het meerjarenonderhoudsplan.

G4 *Voorgenomen investeringen en projecten.*

De komende jaren zullen de beleidsvoornemens uit het 4e OPOZ-Strategisch Beleidsplan worden uitgevoerd. Dit betekent ook nieuwe investeringen en nieuwe projecten. De benodigde middelen hiervoor zijn opgenomen in de meest recente meerjarenbegroting, maar zullen in 2019 ook nog aanvullend hierop worden geformuleerd ten laste van de algemene reserve.

G5 *Ontwikkelingen rond contractactiviteiten en 3e geldstroomactiviteiten.*

Inzake contractactiviteiten en 3e geldstroomactiviteiten zal de komende jaren niet anders worden gehandeld dan tot nu toe.

G6 *De verwachte mutaties in reserves en voorzieningen.*

De algemene reserve zal – op basis van de huidige meerjarenbegroting - de komende jaren min of meer gelijkblijven. Solvabiliteit en liquiditeit blijven op goed niveau en ook het weerstandsvermogen is goed te noemen.

De uitvoering van het 4e strategisch beleidsplan vergt – nog nader te formuleren – extra investeringen en daarvoor is financiële ruimte aanwezig. In volgende meerjarenbegrotingen zullen deze investeringen zichtbaar worden. Geld dat bestemd is voor het onderwijs wordt op die manier langs beleidsmatige weg doelgericht aangewend.

H Rapportages.

H1 Interne risicobeheersings- en controlesysteem.

In de tweede helft van 2017 is de samenwerking gestart met een ander administratiekantoor: Driessen (inmiddels IJK geheten). In 2017 is ook een ander accountantbureau voor de jaarlijkse controle van de boekhouding aangetrokken. De overgang naar een ander administratiekantoor is niet zonder slag of stoot verlopen. In samenwerking met het nieuwe administratiekantoor en de accountant zijn in 2018 vervolgstappen gezet m.b.t. een verdere verbetering van een kwalitatieve budgetbewaking. Onze organisatie is financieel gezond. Zowel de liquiditeit, de solvabiliteit, de rentabiliteit, het weerstandsvermogen als de kapitalisatiefactor bevinden zich binnen daartoe landelijk vastgestelde grenzen. In 2018 is een geactualiseerde meerjarenbegroting vastgesteld op basis van met de Raad van Toezicht afgesproken uitgangspunten. In 2019 wordt deze opnieuw geactualiseerd.

Het interne beheersings- en controlesysteem functioneert dusdanig, dat (aanzienlijke) afwijkingen van de begroting snel worden gesignaleerd. Het College van Bestuur bespreekt financiële kwartaalrapportages met de Raad van Toezicht, waarbij ook aandacht wordt besteed aan eventuele noodzakelijke aanpassingen van de lopende begroting (periodieke forecast). Deze systematiek functioneert naar behoren.

Er is een beschrijving van de administratieve organisatie binnen OPOZ, die mede op basis van adviezen van de kant van de accountant is vastgesteld.

H2 De belangrijkste risico's en onzekerheden.

In 2017 is een onafhankelijke risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze inventarisatie heeft duidelijk gemaakt, dat er sprake is van uiterst beperkte, beheersbare risico's met betrekking tot de strategie, de operationele activiteiten, de financiële positie, de financiële verslaglegging en de naleving van wet- en regelgeving. In vergelijking met het onderzoek uit 2010 is er sprake van een verbetering, waarbij mag worden aangetekend dat ook het resultaat van dat onderzoek geen grote risico's heeft laten zien. Feitelijk komt uit beide onderzoeken, dat (de kwetsbaarheid van) het College van Bestuur het grootste risico vormt.

De beoogde opvolging van de leden van het huidige College van Bestuur in 2019 zal in dat kader dan ook met extra zorgvuldigheid ter hand worden genomen.

H3 Verslag van de raad van toezicht over 2018.

Inleiding.

De Raad van Toezicht van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer legt in dit verslag van het jaar 2018 verantwoording af over het door haar gevoerde intern toezicht.

Dit verslag maakt – samen met het bestuursverslag en de jaarrekening – deel uit van het Jaarverslag 2018 van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer.

De Raad baseert zich voor het intern toezicht op de Wet Goed Onderwijs Goed Bestuur, de Wet op de Bestuurskracht en het Referentiekader voor Toezicht van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijs en Kinderopvang.

In het toezichtskader, vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht van 23 januari 2018, zijn instrumenten en criteria van het intern toezicht op de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer opgenomen.

Samenstelling Raad van Toezicht.

De RvT bestaat conform de statuten uit minimaal vijf leden en maximaal zeven leden. In 2018 bestond de RvT uit vier leden en een extern voorzitter. In december is afscheid genomen van Huub Bodelier en Jan Dirven vanwege het aflopen van de benoemingstermijn. In het jaar 2019 gaat de Raad met vijf leden en een extern voorzitter verder.

De Raad is collectief verantwoordelijk voor zijn taken en verantwoordelijkheden en de uitvoering ervan.

De leden van de Raad zijn benoemd voor een periode van vier jaar en benoembaar voor maximaal twee termijnen.

Persoonlijke gegevens toezichthouders

Voor- en achternaam	Geb. datum	Functie	Hoofd- en nevenfuncties	Aandachtsgebied	Datum benoeming	Schema van aftreden	Ter mijn
Huri Sahin	19-02-1975	Lid			Januari 2012	31-12-2019	2
Huub Bodelier	02-03-1944	Vicevoorzitter	- Vennoot IHB Advies & Rechtshulp - Voorzitter Rinny Huizinga Stichting - Lid landelijke geschillencommissie Ziekenhuizen - Lid landelijke geschillencommissie Gehandicaptenzorg	Juridisch	Juni 2010	31-12-2018	
Jan Dirven	17-01-1950	Lid		Financiën	Juni 2010	31-12-2018	
Kees Gordijn	27-06-1964	Lid	Partner CFO Capabel. Lid Raad van Toezicht Ashram College	Financiën	03-07-2017	03-07-2021	1

Werkwijze van de Raad van Toezicht.

De externe voorzitter van de Raad heeft met een zekere regelmaat overleg met de voorzitter van het College van Bestuur. De voorzitter van de Raad houdt de andere leden over de inhoud van dit overleg nauwgezet op de hoogte. Voorafgaand aan een Raad van Toezichtvergadering vindt agenda-overleg plaats tussen de externe voorzitter RvT en voorzitter CvB.

Bijeenkomsten.

In vijf reguliere vergaderingen is er gediscussieerd, gespard en zijn er besluiten genomen waarvan later in dit verslag een samenvatting.

De reguliere vergaderingen vonden plaats op 23 januari, 17 april, 19 juni, 25 september en 20 november. Daarnaast hebben diverse overleggen plaatsgevonden in het kader van de werving van twee nieuwe leden voor het College van Bestuur en drie nieuwe leden voor de Raad van Toezicht.

Scholing is dit jaar vormgegeven in bijeenkomsten van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen en Kinderopvang.

In april voert een delegatie van de Raad van Toezicht een gesprek met de externe toezichthouder de Inspectie van Onderwijs.

In 2018 zijn er twee overlegmomenten geweest (22 januari en 18 juni) met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en zijn werkbezoeken afgelegd op Het Zwanenbos en IKC Klimboom. Daarnaast is in twee themabijeenkomsten met medewerkers gesproken over passend onderwijs en kunst & cultuur.

Besproken agendapunten.

In de reguliere vergaderingen is onder andere aandacht besteed aan:

- Het nieuwe toezichtskader
- Code Goed Bestuur
- (Financiële) managemantrapportages
- Werkgelegenheidssituatie
- Begroting
- Kwaliteitsontwikkeling en -bewaking
- Accountantsverslag
- AVG

Werkgeverschap.

De Raad van Toezicht is werkgever van het College van Bestuur.

Met de bestuurders zijn op 9 januari, met een positief resultaat, de jaarlijkse functioneringsgesprekken gevoerd. Omdat beide leden per 1 augustus 2019 met pensioen gaan is begin 2018 het wervings- en selectietraject gestart om tijdige vervanging te regelen.

Werving en selectie leden College van Bestuur.

In 2018 is uitvoering gegeven aan het in 2017 vastgestelde wervings- en selectieproces voor twee nieuwe leden voor het College van Bestuur. Gedurende het jaar is het proces geëvalueerd en op onderdelen aangepast. Met ondersteuning van een extern bureau is het inmiddels gelukt om een geschikte kandidaat per 1 mei 2019 als nieuw lid voor het College van Bestuur te benoemen. We streven ernaar om per 1 september 2019 ook de nieuwe voorzitter te kunnen benoemen.

Samenvatting besluiten.

- In de vergadering van 23 januari is het aangepaste toezichtskader vastgesteld. Daarnaast is Olga Kuiper benoemd tot extern technisch voorzitter om de kennis en continuïteit binnen de Raad van Toezicht te kunnen waarborgen in de periode waarin de werving en selectie van een nieuw CvB moet plaatsvinden en er veel wisselingen zijn in de Raad van Toezicht in verband met aflopen van termijnen.
- In de vergadering van 19 juni is de jaarrekening 2017 goedgekeurd.
- In de vergadering van 20 november is de (meerjaren)begroting 2019-2023 goedgekeurd

I. DE SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT.

Op 31 december 2018 bestond het **College van Bestuur** uit de volgende personen:

De heer E. Spruijt	voorzitter
De heer R. Pots	lid, tevens vicevoorzitter

Op 31 december 2018 bestond de **Raad van Toezicht** uit de volgende personen:

De heer H. Bodelier	vicevoorzitter
De heer J. Dirven	lid
Mevrouw H. Sahin	lid
De heer K. Gordijn	lid
vacature	lid

Mevrouw O. Kuiper	externe voorzitter
-------------------	--------------------

Op 1 januari 2019 bestond de **Raad van Toezicht** uit de volgende personen:

Mevrouw H. Sahin	lid
De heer K. Gordijn	lid
De heer M. Oskam	lid
Mevrouw M. van der Heijden	lid
vacature	

Mevrouw O. Kuiper	externe voorzitter
-------------------	--------------------